

Imetysasenteet imetyksen onnistumisen taustalla - kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Mirka Pöyhönen

2024 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Imetysasenteet imetyksen onnistumisen taustalla - kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Mirka Pöyhönen
Terveystenhoitaja (AMK)
Opinnäytetyö
2/2024

Mirka Pöyhönen

Imetysasenteet imetyksen onnistumisen taustalla

Vuosi

2024

Sivumäärä

31

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää ja kuvata imetykseen liittyvien asenteiden yhteyttä imetyksen onnistumiseen. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä imetysasenteiden ja imetyksen onnistumisen mahdollisista yhteyksistä. Opinnäytetyö voi tukea imetyksen parissa työskenteleviä ammattilaisia ja vapaaehtoisia työntekijöitä tuoden tietoa aiheesta. Työelämäyhteistyökumppaniksi opinnäytetyölle saatiin Imetyksen tuki ry, jolle kirjallisuuskatsauksen tulokset esiteltiin vapaaehtoisten koulutustilaisuudessa tammikuussa 2024.

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tarkoituksena oli vastata tutkimuskysymykseen kirjallisuuskatsauksen avulla. Kirjallisuuskatsaukseen etsittiin enintään kymmenen vuotta vanhoja vertaisarvioituja tutkimusartikkeleita luotettavista tietokannoista suunnitelluilla hakusanoilla. Hakusanat, joilla aineistoa etsittiin liittyvät imetyksen onnistumiseen ja imetysasenteisiin. Aineiston tuli olla suomen- tai englanninkielisiä, sekä maksuttomia. Aineistoa haettiin tietokannoista Cinahl, ProQuest, Medic ja PubMed. Aineiston keruun vaiheet raportoitiin taulukkoon. Aineisto analysoitiin induktiivisen sisällönanalyysin keinoin.

Kirjallisuuskatsaukseen valikoitui lopulta yhteensä kuusi englanninkielistä artikkelia, jotka sijoittuivat eri puolille maailmaa. Tuloksista tuli ilmi, että äidin raskauden aikainen positiivinen imetysasenne ja päätös imettää ennustavat imetyksen onnistumista. Puolison tuki ja myönteinen asenne imetystä kohtaan on korvaamaton imetyksen onnistumiselle ja kestolle. Aineistosta tuli esille kuinka suuri rooli sosiaalisella hyväksynnällä ja läheisten tuella sekä asenteilla on imetyksen onnistumisen kannalta. Tuloksissa näkyy, että puolisoiden ja isovanhempien, sekä ympäröivän kulttuurin asenteisiin ja tukeen tai tuen puutteeseen vaikuttaa tieto tai tiedon puute imetyksestä.

Asiasanat: : Imetys, imetysasenne, imetyksen onnistuminen, onnistunut imetys

Mirka Pöyhönen

The relationship between breastfeeding attitudes and successful breastfeeding

Year

2024

Pages

31

The purpose of this thesis was to find out and describe the connection between breastfeeding attitudes and breastfeeding success. The goal was that the obtained results could provide an understanding of the possible connections between breastfeeding attitudes and success. The thesis can support professionals and volunteers working on breastfeeding by providing information on the subject. The Finnish Association for Breastfeeding Support, Imetyksen tuki ry, was chosen as a working life partner for the thesis, to which the results of the literature review were presented in January 2024.

The thesis was implemented as a descriptive literature review. The purpose was to answer the research question with a literature review. This was accomplished by searching for up to ten years old peer-reviewed research articles in reliable databases using pre-planned search terms. Search terms used were related to successful breastfeeding and breastfeeding attitudes. Articles were in Finnish or English and free to access. The data was collected from CINAHL, ProQuest, Medic and PubMed databases. The stages of data collection are reported in a table. The data was analyzed using inductive content analysis.

To the literature review was selected six English language articles conducted in different areas around the world. The results revealed that the mothers` positive attitude during pregnancy and the decision to breastfeed predict the successful breastfeeding. Spouses` support and positive attitudes towards breastfeeding are valuable for the success and duration of breastfeeding. Studies showed that social acceptance and support from fathers and loved ones as well as their attitudes predict successful breastfeeding. The results showed that the attitudes and support provided by spouses and grandparents, as well as the surrounding culture, are affected by knowledge or lack of knowledge about breastfeeding.

Keywords: Breastfeeding, infant feeding, breastfeeding attitudes, successful breastfeeding, success

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Imetys.....	7
2.1	Imetyksen hyödyt	7
2.2	Imetyssuosituksset	8
2.3	Imetysohjaus neuvolassa ja terveydenhuollossa	9
2.4	Imetyksen onnistuminen	10
2.5	Imetyksasenteet	11
3	Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymys	12
4	Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyön menetelmänä	12
4.1	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	12
4.2	Aineiston haku ja valinta.....	13
4.3	Sisällönanalyysi.....	15
5	Tulokset	15
5.1	Äidin oma asennoituminen.....	15
5.2	Puolison ja läheisten asennoituminen ja tuki	16
5.3	Kulttuuriset tekijät	18
6	Pohdinta ja johtopäätökset.....	19
6.1	Jatkotutkimusehdotukset	20
6.2	Luotettavuus ja eettisyys	20
7	Lähteet	23
8	Liitteet.....	27
8.1	Kaaviot.....	27
8.2	Taulukot	28

1 Johdanto

Imetyksen onnistuminen on tärkeä aihe, sillä imetys on suuri terveysteko niin äidille, kuin lapsellekin. Imetyksellä on lukuisia suotuisia vaikutuksia lapsen terveydelle ja rintaruokinta on hyödyllistä myös imettävälle äidille. (Victora ym. 2016.) Imetys vaikuttaa äidin ja lapsen vuorovaikutuksen kehittymiseen myönteisesti (Tiitinen 2022, a). Imetys on kustannustehokasta, sekä ympäristöystävällistä (Hannula, Ikonen, Kaunonen & Kolanen 2020). Onnistunut imetys tuottaa äideille onnistumisen tunteita ja tyytyväisyyttä ja on usein tärkeää (Myllymaa, Ikonen, Aho, & Kaunonen 2017; Whipps, Yoshikawa, Demirci & Hill 2022). Tiedetään, että imetyksen onnistumiseen vaikuttaa monet synnytykseen, äidin ominaisuuksiin ja vauvan ensihetkiin liittyvät tekijät (Kaunisto, Ojala & Tammela 2021). Imetyksen onnistumiseen liittyvät asenteelliset tekijät ovat harvemmin tarkastelun kohteena ja siksi niitä tarkastellaan tässä kirjallisuuskatsauksessa. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä ymmärrystä imetysasenteiden ja imetyksen onnistumisen mahdollisista yhteyksistä.

Suomessa imetyksen suosio on laskenut aina 1920-luvulta 1970-luvulle saakka, jonka jälkeen imetyksen yleisyys on alkanut nousemaan vuosi vuodelta. 1970-luvulla imetyksen terveyshyötyjä alettiin korostaa ja rintamaidon ymmärrettiin olevan vauvalle parasta ravintoa. Tuolloin imetyksen edistämishjelmat nostivat imetettyjen lasten määrää suuresti. Tuon jälkeen imetyksen suosio on jatkuvasti noussut. (Deufel & Montonen 2010, 15.) Lähivuosina Suomi on asettunut kolmanneksi Etelä-Korean ja Norjan jälkeen tarkasteltaessa 12 kuukauden imetystä. Vuonna 2010 täysimetetyksen kesto suomalaisissa perheissä oli noin kaksi kuukautta, puolivuotiaista lapsista täysimetettyjä oli noin 9% ja ylipäättään imetettyjä hieman yli puolet. (Hakulinen, Otronen & Kuronen 2017, 15.) Kymmenen vuotta myöhemmin, vuonna 2020, suomalaisista lapsista edelleen noin 9% oli puolen vuoden iässä täysimetettyjä ja neljän kuukauden kohdalla noin puolet lapsista (Tiitinen 2022, a). Maailmanlaajuisesti täysimetettyjä lapsia on puolen vuoden iässä alle puolet vauvoista ja köyhissä maissa imetyksen kesto on pidempi kuin hyvinvointivaltioissa (Victoria ym. 2016).

Suomessa on ollut käytössä THL:n laatima kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma 2018-2022, jonka tarkoituksena oli edistää imetystä ja tehdä ”Suomesta imetyksen kärkimaa”. Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma perustuu suomalaisiin suosituksiin ja ohjeisiin, sekä kansainväliseen tutkimusnäyttöön ja WHO:n suosituksiin. (Hakulinen ym. 2017, 3,17-18.) Vauvamyönteisyysohjelma on toinen käytössä oleva imetystä edistävä tutkimusnäyttöön perustuva ohjeistus (Ikonen ym. 2019).

2 Imetys

Imetykseen valmistautuminen alkaa jo raskauden aikana, jolloin rintarauhanen kasvaa ja rauhassolukko lisääntyy (Tiitinen 2022,a). Maidontuotanto on hormonien säätelemää, joista tärkeimpiä on prolaktiini ja oksitosiini. Prolaktiini käynnistää maidontuotannon ja pitää sitä yllä. Oksitosiini aiheuttaa maidon herumisen, sekä vaikuttaa maidonerityksen jatkumiseen. (Deufel & Montonen 2010, 57-59, 61.) Lapsen synnyttyä syntyy myös istukka ja sen seurauksena prolaktiinin määrä nousee äidin veressä. Rinnan imeminen lisää prolaktiinin ja oksitosiinin muodostumista ja siten maitoa muodostuu vauvan viettäessä paljon aikaa rinnalla. Vauvan ensimmäisinä päivinä onkin tärkeää, että vauva saa olla rinnalla usein ja imettäminen tapahtuu lapsentahtisesti. Tuttia ei suositella käytettäväksi tuolloin, sillä se voi vaikuttaa maidontuotantoon. (Tiitinen 2022, a.) Maito muodostuu maitorakkuloissa, joilla on yhteys verenkiertoon. Ravinteet pääsevät verenkierrosta maitoon ja haitalliset aineet pääsevät poistumaan maidosta verenkiertoon. Terve vastasyntynyt osaa hakeutua äidin rinnalle päästyään äidin vatsalle syntymän jälkeen. Vauva osaa valmistaa rintaa imetykseen hamuilemalla ja nokkimalla sitä ja osaa avata suun rinnalle. (Aittokoski, Huitti-Malka & Salokoski 2009, 12-14 .)

2.1 Imetyksen hyödyt

WHO:n mukaan imetys on yksi tehokkaimmista vastasyntyneen lapsen terveyteen ja selviytymiseen vaikuttavista asioista (2018). Maailmanlaajuisesti tiedetään, että imetys vähentää lapsikuolleisuutta ja edistää vauvan terveyttä ja ennaltaehkäisee sairauksia äidinmaidon vasta-aineiden vuoksi. Imetetyt lapset pärjäävät paremmin älykkyystesteissä, eivätkä saa yhtä helposti diabetesta tai ylipainoa. (WHO 2018.) Tiedetään, että imetys on tehokas tapa edistää kansanterveyttä ja vähentää lapsen riskiä saada tulevaisuudessa metabolinen oireyhtymä. Kognitiivisen suoriutumiskyvyn on osoitettu olevan korkeampi imetetyillä lapsilla. Imetys ehkäisee joitakin lasten syöpiä sekä yleisimpiä infektioita, kuten korvatulehduksia ja suolistoinfektioita. Lapsen ruokkiminen rintamaidolla on hyvin kustannustehokasta kansanterveyden hoitoa ja se vähentää vauvojen sairaalahoitajaksoja sekä lääkärikäyntejä, jotka liittyvät suolistoinfektioihin, korvatulehduksiin, alahengitystieinfektioihin tai nekrotisoivaan enterokoliittiin. Rintamaito on kaikista ympäristöystävällisintä ravintoa lapselle. (Hannula ym. 2020, 4.) Rintamaito vähentää alatiesynnytyksen ja ruoka-aine altistumisten ohella riskiä saada atooppista ihottumaa ja allergioita (Mikkola 2017, 38). Imetyksen terveysvaikutukset ovat kauaskantoisia ja imetetyillä lapsilla on tutkittu olevan 3-5 vuotiaina terveemmät elintavat ja ruokailutottumukset, kuin ei-imetetyillä (Tiitinen 2022, a).

Ensimmäiset kuusi kuukautta lapsi saa äidinmaidosta kaikki tarvitsemansa ravinteet lukuun ottamatta D-vitamiinia (Tiitinen 2022, a). Rintamaito sisältää paljon tärkeitä rasvahappoja, jotka kertyvät vauvan keskushermostoon. Rintamaidon on useissa tutkimuksissa myös huomattu edesauttavan lapsen kehitystä, vaikkakaan nämä tutkimukset eivät ole imetys- tai korvikeruokailun valintaan liittyvistä taustatekijöistä, kuten sosioekonomisen aseman vaikutuksesta johtuen täysin kiistattomia. (Deufel & Montonen 2010, 38-39.)

Imetys edesauttaa lapsen suun terveyttä, sillä se tukee oikean purennan kehittymistä, sekä suun lihaksiston kehittymistä. Joskus ajatellaan imetyksen aiheuttavan kariesta, mutta on osoitettu etteivät kariesta aiheuttavat bakteerit pysty suoraan hyödyntämään äidinmaidon laktoosia ja siksi imetystä ei voida pitää kariksen syynä. Mikäli ravitsemustottumukset ovat muuten sellaiset, että ravinto sisältää paljon sokeria ja imetyshetkiä on vuorokauden ympäri usein, voi imetys edesauttaa kariksen kehittymistä. (Deufel & Montonen 2010, 45-47.) Pitkällä imetyksellä on havaittu joissakin tutkimuksissa yhteyttä kariksen syntyyn (Victora ym 2016).

Imetys tukee äidin ja lapsen vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta. Imetyksen aikana niin äidin, kuin vauvan aivolisäke valmistaa oksitosiinia, mikä maidon herumisen lisäksi aiheuttaa hyvänolontunnetta ja kiintymystä. (Lääkärilehti 2018.) Imetys suojaa äitiä monilta sairauksilta, kuten rinta- ja munasarjasyövältä. Imettävillä äideillä todetaan myös harvemmin masennusta, kuin äideillä, joiden lapset ovat korvikeruokittuja. Tämä yhteys tosin liittyyne masentuneiden äitien vähäisempään imettämiseen. (Mikkola 2017, 40.) Äidin riski sairastua 2 tyyppin diabetekseen pienenee imetyksen myötä (Victora, ym. 2016). Imetys auttaa äitiä palautumaan synnytyksestä, sillä imetyksen aikana erittyvä oksitosiini supistaa kohtua tehokkaasti (Duodecim terveyskirjasto 2020).

2.2 Imetyssuosituks

World Health Organization suosittelee lapsentahtista täysimetystä heti ensimmäisen tunnin sisällä syntymästä aina puolen vuoden ikään saakka ja tämän jälkeen imetystä muun ravinnon ohella kahden vuoden ikään asti (WHO 2018). Täysimetyksellä tarkoitetaan, että lapsi saa ainoastaan äidinmaitoa ravinnokseen. Osittaisimetyksellä tarkoitetaan, että vauva saa imetyksen ohella myös soseita tai äidinmaidonkorviketta. Imetys tulisi aloittaa ensimmäisen tunnin sisällä syntymästä, sillä se lisää imetystä ja sen kestoa. (Hannula ym. 2020, 7, 17.) Suomessa imetyssuosituksena on lapsentahtinen täysimetys 4-6 kuukauden ikään saakka, jonka jälkeen imetystä suositellaan jatkettavaksi muun ravinnon ohella ainakin vuoden ikään saakka (Tiitinen 2022, a).

2.3 Imetysohjaus neuvolassa ja terveydenhuollossa

Jokaisella imetysohjausta antavalla terveydenhuollon henkilöllä tulee olla WHO:n suunnittelema vähintään 20 tuntia kestävä imetysohjaajakoulutus (THL 2021). Imetysohjaus on imetyksen edistämisen näkökulmasta tehokas interventio. Terveydenhuollon imetysohjauksen lisäksi apua imetykseen ja esimerkiksi vertaistukea tarjoavat koulutetut kolmannen sektorin toimijat. Tämä on koettu voimaannuttavana kokemuksena imettäville äideille. (Hannula ym. 2020, 5-7.) Imetysohjauksen tarkoituksena on tukea imetystä ja sen tulisi alkaa äitiysneuvolassa jo varhain raskausaikana. Sen tarkoituksena on antaa tulevalle äidille ja hänen puolisolleen tietoa imetyksestä ja luoda myönteistä ilmapiiriä imetystä kohtaan. Imetysohjauksessa kerrotaan imetystä tukevista asioista, imetyksen hyödyistä, sekä kerrotaan mahdollisista eteen tulevista haasteista. Perheelle annetaan kirjallista materiaalia yksilö- ja ryhmäohjauksen lisäksi. Imetysohjauksessa tunnistetaan perheet, jotka tarvitsevat erityistä tukea imetyksen onnistumiseen, kuten erittäin nuoret perheet ja matalassa sosioekonomisessa asemassa olevat perheet. Lapsen synnyttyä imetysohjausta saa synnytys sairaalassa imetyksen alkuvaiheeseen ja lastenneuvolassa perheen kotiuduttua synnytys sairaalasta kotiin. Lastenneuvola antaa tukea imetyksen onnistumiseen, kuten imetyksen sujumiseen, maidon riittävyteen ja antaa vinkkejä mahdollisiin imetyksen haasteisiin. Tärkeää imetyksen onnistumisen kannalta on neuvolan kannustava ilmapiiri. (Hakulinen ym. 2017, 80-83, 88-91.)

Suomessa on ollut viime vuosina käytössä THL:n laatima kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma 2018-2022, jonka tarkoituksena on tehdä ”Suomesta imetyksen kärkimaa”. Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma perustuu suomalaisiin suosituksiin ja ohjeisiin, sekä kansainväliseen tutkimusnäyttöön ja WHO:n suosituksiin. Suomessa imetyksen käynnistyminen ja neljän kuukauden ikään asti jatkuva täysimetys ovat haasteita, vaikkakin pitkässä 12kk imetyksessä Suomi on kolmannella sijalla Euroopassa. Kansallisen imetyksen edistämisen toimintaohjelma 2018-2022 tavoitteena on, että imetyksen kesto pitenee, sosioekonomiset erot imetyksessä kapenevat, turvata lapsen tervettä kasvua ja kehitystä varhaisravitsemuksen osalta, edistää terveyttä ja hyvinvointia, lisätä imetystietoa, tukea mahdollisuuksia ja valmiuksia imettää perheiden toiveiden mukaan, kestävän kehityksen edistäminen, sekä lisätä eri toimijoiden yhteistyötä imetyksen edistämiseksi. Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma 2018-2022 suositteli, että imetystä tuetaan erilaisilla kampanjoilla ja lainsäädännöllä turvataan julkinen imetys. Suosituksena on, että vanhempainvapaa uudistus huomioisi äidit, jotka haluavat imettää ja imetyksen terveyshyödyistä kerrottaisiin kouluissa. Myös ILO:n Äitiyssuojelusopimuksen vahvistamista suositellaan. (Hakulinen ym. 2017, 15-18, 29.)

Synnytys sairaaloissa Suomessa on käytössä Vauvamyönteisyysohjelma, jonka on kehittäneet UNICEF ja WHO vuonna 1991. Sen tarkoituksena on edistää, tukea ja turvata imetystä.

Ohjelman runkona toimii Kymmenen askelta onnistuneeseen imetykseen-ohjeet, jotka ovat imetystä edistäviä menetelmiä. Nämä askeleet ohjaavat henkilökuntaa antamaan imetysohjausta ja tukemaan perheitä imetyksessä. Askeleet ohjaavat tukemaan välitöntä ihokontaktia ja välitöntä imetystä synnytyksen jälkeen. Ne ohjaavat vierihoitoon ympäri vuorokauden ja pitämään äidinmaidon vastasyntyneen ainoana ravintona, ellei sille ole lääketieteellistä estettä. Tarkoituksena on myös ohjata vanhempia huomaamaan lapsen nälkäviestit ajoissa. Menetelmien mukaan henkilökunnan tulee keskustella tuttien ja tuttipullojen vaikutuksesta imetykseen ja henkilökunnan taidot ja tieto-osaaminen tulee olla ajantasalla. (Ikonen ym. 2019.) Suomessa on lakiin kirjattu Korvikekoodi, joka tarkoittaa ettei äidinmaidonkorviketta saa mainostaa tai esittää sen olevan yhtä hyvä ravinto, kuin rintamaito (Finlex 2007).

2.4 Imetyksen onnistuminen

Imetyksen onnistumiseen vaikuttaa usea asia ja aina imetys ei onnistu suunnitellusti. Imetys voi aiheuttaa kipua, joka usein johtuu huonosta imuotteesta. Rinnanpäät voivat olla matalat, joka tekee imetyksestä vaikeampaa. Myös hyvin runsas maidon heruminen saattaa asettaa haasteita imetykselle. (Tiitinen 2022, b.) Tiedetään, että lapsentahtinen, usein toistuva imetys vauvan ensimmäisinä päivinä on tärkeää, sillä se lisää maidontuotantoa, jotta imetyksen onnistuminen on mahdollista. Tuolloin tutin käyttäminen voi haitata imetystä. (Tiitinen 2022, a.) Tampereen yliopistollisesta sairaalassa 2017 tehdyssä kohorttitutkimuksessa selvitettiin täysimetykseen liittyviä tekijöitä. Tässä tutkimuksessa tuli esille, että äidin ensisynnyttäjäisyys, ylipaino ja tupakointi ennakoivat ettei täysimetyks toteutunut. Synnytykseen liittyvät tekijät näyttivät vaikuttavan myös täysimetykseen siten, että lyhyempi synnytys ja vähäisempi verenvuoto, sekä vähäisemmät väliliharepeämät äideillä, liittyivät täysimetyksen onnistumiseen. Keisarinleikkaus vaikuttaa imetyksen alkutaipaleeseen, sillä ihokontakti ja ensi-imetys viivästyvät usein keisarinleikkauksen jälkeen. Vauvat, joilla onnistui täysimetyks, olivat pidempään vastasyntyneinä ihokontaktissa ja ensi-imetyksessä ja he olivat harvemmin valohoidettu. (Kaunisto ym 2021.) Myös sosioekonomisella asemalla on vaikutusta imetyksen onnistumiseen siten, että korkeasti koulutetut äidit imettävät lapsiaan huomattavasti useammin, kuin matalasti koulutetut (Uusitalo ym. 2012).

Suomalaisessa vuonna 2017 tehdyssä tutkimuksessa keskosvauvojen hoidosta tulee ilmi, että äideille imetyksen onnistuminen on tärkeää ja imetykokemukset ovat usein myönteisiä. Imetys voi olla myös haastavaa ja siihen tulee tarjota apua, jotta äidit eivät lopeta imetystä tuen puutteen vuoksi. (Myllymaa ym. 2017.) 2022 Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa "Painful, yet Beautiful, Moments": Pathways Through Infant Feeding and Dynamic

Conceptions of Breastfeeding Success” kävi ilmi, että imetyksen onnistuminen on laaja käsite ja se tarkoittaa eri asioita eri äideille. Imetyksen tavoitteet ja kokemus niissä onnistumisesta muuttuu äideillä ajan myötä. Onnistunut imetys ei aina tarkoita äidille imetyssuositusten mukaan etenevää imetystä. Se kuitenkin usein liittyy täysimetykseen eli korvikemaidon välttämiseen ja tunteeseen, että äidin oma maito riittää. Tutkimuksessa tuli ilmi, että äidit, jotka kokivat imetyksen onnistuneeksi, aloittivat usein imetyksen suositusten mukaan ensimmäisen tunnin sisällä syntymästä ja he myös kokivat imetyksen melko kivuttomana. Äidit, jotka kokivat imetyksen onnistuneen, kertoivat, että imetys onnistui luonnollisesti vauvalta. Rintamaidon riittävyys oli tässä tutkimuksessa tärkeimpiä tekijöitä imetyksen koetulle onnistumiselle, vaikka käytännössä imetykseen usein yhdistetään korvikeruokinta. Imetykseen voi liittyä tunteita myös omien tarpeiden ja vauvan tarpeiden yhdistämisen haasteista ja toisaalta onnistunut imetys voi antaa äidille onnistumisen ja tyytyväisyyden tunteita. (Whipps ym. 2022.)

2.5 Imetysasenteet

Asenne on paljon käytetty termi ja se voidaan tulkita monella tavalla. Termi perustuu monenlaisiin oletuksiin, uskomuksiin ja arvoihin ja vaikuttaa käyttäytymiseen. (Hamze, Carrick-Sen, Zhang, Liu & Mao 2018.) Hamze ym. (2018) selvensivät äidin rintaruokintaan liittyvän asenteen määritelmää tutkimuksessaan Maternal attitude towards breastfeeding: a concept analysis. Tässä käsiteanalyysissä he havaitsivat asenteen liittyvän myönteiseen tai kielteiseen tunnetilaan tai tunnereaktioon jotakin asiaa kohtaan. Tutkimuksessa löydettyjä ominaisuuksia käsitteelle olivat ajatukset ja tunteet jostakin, päätöksen ja arvion tekeminen asiasta tiedon, uskomusten ja kokemusten perusteella sekä päätös muuttaa toimintaa tai pysyä aiemmassa toimintatavassa. Tässä kirjallisuuskatsauksessa imetysasenteilla tarkoitetaan kaikkia edellä mainittuja imetykseen liittyviä asenteita, ajatuksia, näkemyksiä, tietoa ja tunteita imetystä kohtaan sekä tapaa suhtautua imetykseen.

Aittokoski ym. (2009) kertovat kirjassaan, kuinka imetykseen suhtaudutaan eri tavoin eri kulttuureissa ja kulttuuri asettaa rajoja naisten valinnanvapaudelle. Imetyksen kulttuuri on yhteydessä muuhun yhteiskuntaan, lähipiiriin apuun ja ympäröivään maailmaan. Siihen vaikuttaa media, lait, terveydenhoitohenkilöstö ja läheisten asenteet. Myös uskonnolla on vaikutusta siihen miten imetykseen suhtaudutaan, esimerkiksi Koraanissa suositellaan kahden vuoden imetystä. Erilaisia käsityksiä ja uskomuksia liittyy myös vastasyntyneeseen äitiin, sillä esimerkiksi Sudanissa äiti ei saa osallistua ruuanlaittoon ensimmäiseen kuukauteen synnytyksen jälkeen. Tällöin suvun muut naiset hoitavat kotiaskareet, mikä luonnollisesti edistää äidin imetystä, sillä imetykselle jää enemmän aikaa. Suomessa naisilla on nykyään useita rooleja, kuten vaimo, työntekijä ja äiti. Kun imettävä äiti jakaa resurssejaan näiden

roolien kesken, ei imetykselle jää yhtä paljon aikaa kuin aikaisemmin on saattanut jäädä tai joissain toisissa kulttuureissa edelleen jää. Tähän liittyy myös suomalainen ongelma maidon riittämättömyydestä, sillä imetys vaatii aikaa. Kulttuuri usein määrittelee missä lasta voidaan imettää ja kuinka paljon imettämiseksi annetaan tilaa. Suomessa imetystä usein pidetään yksityisenä asiana, eikä sitä pidetä äidin ensisijaisena tehtävänä, vaan siitä saatetaan luopua ajan- ja resurssien puutteen vuoksi. (Aittokoski ym. 2009, 7, 12-13, 15, 21, 82-83.)

3 Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymys

Tämän kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on selvittää ja kuvata imetykseen liittyvien asenteiden yhteyttä imetyksen onnistumiseen. Aihetta tarkastellaan äidin ja hänen läheistensä, kuten puolison ja perheen, imetysasenteiden osalta sekä kulttuurin tuomien asenteiden osalta. Imetyksen onnistumista voidaan tarkastella imetyssuositusten näkökulmasta eli miten imetys toteutuu suositusten mukaan tai toteutuuko se ylipäätään. Imetyksen onnistuminen oli tarkastelun kohteena myös äidin imetystoiveiden ja imetyspäätöksen näkökulmasta.

Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä imetysasenteiden ja imetyksen onnistumisen mahdollisista yhteyksistä. Opinnäytetyö voi tukea imetyksen parissa työskenteleviä ammattilaisia ja vapaaehtoisia työntekijöitä tuoden tietoa aiheesta. Työelämäyhteistyökumppaniksi opinnäytetyölle saatiin Imetyksen tuki ry, jolle kirjallisuuskatsauksen tulokset esiteltiin tammikuussa 2024.

Tutkimuskysymys

Millaiset asenteelliset tekijät ovat yhteydessä imetyksen onnistumiseen?

4 Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyön menetelmänä

4.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Menetelmänä tässä opinnäytetyössä oli kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Kirjallisuuskatsaukset ovat tutkimusmenetelmiä, joilla voidaan muodostaa kokonaiskuvaa jostakin asiasta tai aihealueesta (Stolt, Axelin, Suhonen 2015, 6). Kirjallisuuskatsauksilla pyritään löytämään esitettyyn tutkimuskysymykseen vastauksia luotettavia tutkimuksia analysoimalla. Kirjallisuuskatsauksia on monentyyppisiä. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen lisäksi muita kirjallisuuskatsaustyyppisiä on integratiivinen katsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. (Vilka 2023, 20.)

Tässä opinnäytetyössä käytettiin narratiivista eli kuvailevaa katsaustyyppiä. Sen tavoitteena on tutkittavan ilmiön ymmärtäminen ja kuvaileminen. Tavoitteena on löytää vastauksia siihen mitä tutkimuksen kohteena olevasta asiasta tiedetään, mitkä ovat siihen liittyviä käsitteitä ja mikä on niiden yhteys. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voi myös kuvata ilmiön kehitystä ja historiaa, sekä siihen liittyviä teorioita. (Vilka 2023, 20-23.) Kuvaileva kirjallisuuskatsaus tutkii vertaisarvioituja tieteellisiä tutkimuksia (Stolt ym. 2015, 9). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus tähtää kuvailemaan ilmiötä aineistolähtöisesti ja pyrkii löytämään vastauksia tutkimuskysymykseen. Kuvailevaa kirjallisuuskatsausta on kritisoitu sen luotettavuuden vuoksi, vaikka se on yleisesti käytetty menetelmä hoito- ja terveysalan tutkimuksissa. (Kangasniemi ym. 2013.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa neljään menetelmävaiheeseen. Ensin tulee tarkentaa tutkimuskysymys, joka toimii tutkimuksen perustana koko tutkimuksen ajan. Tutkimuskysymyksen ollessa selkeä, aineistoa voidaan alkaa kerätä ja valita luotettavista tietokannoista. Aineiston valinta toteutetaan siten, että aineisto vastaa tutkimuskysymykseen. Aineistoon hyväksytään vain vertaisarvioituja tutkimusartikkeleita, joiden tulee olla melko uusia. Kolmannessa vaiheessa rakennetaan aineiston kuvailua, saatua tietoa yhdistetään ja vertaillaan. Neljännessä vaiheessa saatuja tuloksia tarkastellaan. Tuolloin tarkastellaan myös luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyviä kysymyksiä. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa vaiheissa voi olla päällekkäisyyttä. (Kangasniemi ym. 2013.)

4.2 Aineiston haku ja valinta

Aineiston valinta voi olla kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa implisiittinen tai eksplisiittinen. Implisiittinen aineiston valinta ei kerro sisäänotto- ja poissulkukriteereitä tai tietokantoja, joista tutkimukset on löydetty. Eksplisiittinen aineiston keruu sen sijaan kertoo aineiston hankinnan eri vaiheet tarkasti. Eksplisiittinen aineiston valinta kertoo käytetyt tietokannat ja aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit. (Kangasniemi ym. 2013.) Tässä kirjallisuuskatsauksessa käytettiin eksplisiittistä aineiston keruu menetelmää. Hakusanat ja tulokset taulukoitiin. Tietokannat, joista aineistoa etsittiin olivat tässä kirjallisuuskatsauksessa PubMed, Cinahl, ProQuest ja Medic. Aineiston haku tapahtui syksyllä ja loppuvuodesta 2023. Keskeiset käsitteet, joilla aineistoa haettiin olivat imetyksen onnistuminen ja imetysasenne. Tietokannoista etsittiin aineistoa siten, että imetykseen, sen onnistumiseen ja imetysasenteeseen liittyvät käsitteet yhdistettiin AND sanalla. Imetykseen, siinä onnistumiseen tai imetysasenteisiin liittyvät synonyymit haettiin OR sanalla tietokannoista. Löytyneiden artikkeleiden sopivuutta arvioitiin ensin otsikon, seuraavaksi tiivistelmän ja sen jälkeen koko tekstin perusteella. Olennaista oli, että artikkelit vastasivat tutkimuskysymykseen.

Kirjallisuuskatsaukseen valikoituneita artikkeleita oli kuusi ja ne löytyvät ProQuestista ja PubMedistä. Yksi artikkeli (Radzysinski & Callister 2016) löytyi manuaalisesti ProQuest tietokannasta, vaikkei tullut suoraan hakutuloksiin. Artikkelin valittiin silti mukaan, sillä sisältö vastasi täysin tutkimuskysymykseen. Lisäksi otsikolla löytyi PubMedistä artikkeli, joka aukesi luettavaksi vasta International Breastfeeding journalista (Naja, ym. 2022). Kaikki valikoituneet artikkelit olivat englanninkielisiä. Aineistosta kolme artikkelia sijoittui Yhdysvaltoihin ja loput Kiinaan, Qatariin ja Libanoniin, sekä Saudi-Arabiaan. Artikkelit, joissa käsiteltiin jotakin erikoistilannetta otsikossa, kuten HIV:tä, Covid 19:ta, sektiota, äidin ylipainoa tai keskosten imetystä jätettiin pois. Aineiston hakusanat, hakutietokannat ja tulokset taulukoitiin (taulukko 1). Mukailtu Prisma flow kaavio (kuvio 1) mallintaa tutkimukseen valitun aineiston seulontaprosessia (Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman, The PRISMA Group 2009).

Kirjallisuuskatsaukseen aineistoa haettaessa tulee kiinnittää huomio sisäänotto- ja poissulkukriteereihin, eli siihen mitkä ovat kriteereitä, joilla artikkeli otetaan mukaan kirjallisuuskatsaukseen ja mitkä ovat kriteereitä, joilla artikkeli jää pois kirjallisuuskatsauksesta (Vilka 2023, 69). Tarkasti suunnitellut sisäänotto- ja poissulkukriteerit (taulukko 2) auttavat löytämään aiheesta relevanttia kirjallisuutta ja ohjaavat kirjallisuuskatsausta löytämään oikeanlaista ja riittävää materiaalia. Aineiston tulee olla alkuperäistutkimuksia. Hakuprosessin kuvauksen tulee olla niin selkeä ja tarkka, että sen voi toistaa. (Stolt ym. 2015, 24-27.) Tässä kirjallisuuskatsauksessa aineistoa haettiin suunnitelluilla hakusanoilla valituista tietokannoista. Aineistoon valittiin vertaisarvioituja, maksuttomia enintään 10 vuotta vanhoja suomen- tai englanninkielisiä artikkeleita. Kirjallisuuskatsaukseen valikoituneet artikkelit ja niiden aihe, menetelmät ja johtopäätökset taulukoitiin (taulukko 3).

Taulukko 2. Sisäänotto- ja poissulkukriteereistä.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Artikkeli vastaa tutkimuskysymykseen	Artikkeli ei vastaa tutkimuskysymykseen
Suomen- tai englanninkielinen	Muu kuin em. kieli
Vertaisarvioitu	Ei vertaisarvioitu
Maksuton	Maksullinen
Enintään 10 vuotta vanha	Yli 10 vuotta vanha

4.3 Sisällönanalyysi

Kun kirjallisuuskatsauksen aineisto on kerätty, seuraavaksi sitä voidaan kuvailla. Kuvailu tapahtui induktiivisen sisällönanalyysin keinoin, eli on aineistolähtöistä, jolloin vain saatua aineistoa kuunneltiin. Kuvailun tulee vastata tutkimuskysymykseen ja aineistoa analysoidaan ja yhdistetään. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineiston kuvailu ei ole aiempia tutkimuksia tiivistävää, vaan laadullista ja uusia johtopäätöksiä sekä tulkintaa synnyttävää. (Kangasniemi ym. 2013.) Induktiivinen sisällönanalyysi voidaan erotella kolmivaiheiseksi. Ensin aineisto pelkistettiin, eli redusointiin. Tällöin aineistosta poistettiin epäolennaiset asiat, jotka eivät vastaa tutkimuskysymykseen ja pelkistettiin alkuperäisilmaisut. Toisessa vaiheessa aineisto ryhmiteltiin eli klusterointiin. Aineistosta etsittiin samankaltaisuudet ja eroavaisuudet, sekä esille tulevat ilmiöt ja käsitteet, jotka ryhmiteltiin ylä- ja alaluokkiin (taulukko 4). (Tuomi & Sarajärvi 2017, 170-178.) Analyysin etenemistä artikkelien alkuperäisilmaisuista yläluokiksi kuvattiin taulukossa 5. Kolmannessa vaiheessa aineiston avulla luotiin kuvailevaa analyysia ilmiöstä ja käsitteistä luokittelujen avulla. Tästä vaiheesta käytetään käsitettä abstrahointi. (Tuomi & Sarajärvi 2017, 170-178.) Lopuksi tarkasteltiin löydettyjä tuloksia niiden sisällön ja käytetyn menetelmän osalta, sekä arvioitiin katsauksen luotettavuutta ja eettisyyttä. (Kangasniemi ym. 2013.)

5 Tulokset

Kirjallisuuskatsauksen tuloksista nousi seuraavat kolme yläluokkaa, jotka käsittelevät imetykseen liittyviä asenteita suhteessa imetyksen onnistumiseen; äidin oma asennoituminen, puolison ja läheisten asennoituminen ja tuki, sekä kulttuuriset tekijät.

5.1 Äidin oma asennoituminen

Äidin positiivinen imetysasenne. Naja ym. (2022) kuvasivat äidin positiivisen imetysasenteen raskausaikana ennakoivan imetystä ja olevan itsenäinen vaikuttaja täysimetyksen onnistumisen kannalta ensimmäisen puolen vuoden aikana. Äidin positiivinen asenne imetystä kohtaan vaikuttaa imetyksen toteutumiseen ja imetyksen pituuteen. Neljän kuukauden ikäisen vauvan kohdalla positiivinen imetysasenne ennustaa imetystä noin kolme kertaa todennäköisemmin ja kuuden kuukauden kohdalla noin neljä kertaa todennäköisemmin, kuin jos imetysasenne olisi neutraali tai negatiivinen. (Naja ym. 2022.)

Äidin imetyspäätös on merkittävä vaikuttaja. Imetyksen keskiössä on äiti, joka tekee imetyspäätöksen. Raskausaikana äidin tekemä päätös imettää on merkittävä tekijä täysimetyksen toteutumiselle. (Alyousefi 2021; Naja ym. 2022.) Imetyspäätös vaikuttaa

imetysten toteutumiseen ensimmäisen puolen vuoden aikana (Naja 2022). Naisen imetyspäätökseen vaikuttaa yhteisön asenne ja normit (Alyousefi 2021).

Imetyspäätökseen vaikuttaa tieto. Tieto imetyksen eduista vaikuttaa imetyspäätökseen. Vauvan terveys toimii usein motivoivana tekijänä imetykselle. Äideillä, jotka päättävät olla imettämättä voi päätökseen liittyä tiedon puutetta tai väärää tietoa imetyksestä. Usein imettävät äidit etsivätkin ei- imettäviä äitejä enemmän tietoa aiheesta. Imetyskoulutus saattaa olla se mikä antaa juuri sen tarvittavan tiedon, jotta äidin imetyspäätös syntyy. Tiedonpuute imetyksen hyödyistä saa äidit pohtimaan miksi valita imetys, sillä imetys voidaan nähdä työläänä ja sitovana. Äidit, jotka eivät imetä perustelevat kantaansa äidin näkökulmasta nimeten esimerkiksi imetyksen sitovuuden, kun taas imettävät äidit perustelevat imetystä vauvan terveyden näkökulmasta. Imettävät äidit ovat sitoutuneita päätökseen eivätkä välitä toisten mielipiteistä, kun taas korvikkeella lapsensa ruokkivat saattavat pelätä imetyksen eristävän heitä läheisistään tai kokea julki-imetyksen epäsovivaksi. (Radzynski&Callister 2016.) Tiedon puutteella voi olla rooli myös imetyksen lopettamiseen liittyen, sillä joskus imetys lopetetaan jos maitoa ei tule riittävästi tai jos äiti sairastuu (Alyousefi 2021). Vaikka kirjallisuuskatsauksen aineistosta tuli esille, että tiedolla tai tiedonpuutteella voi olla merkitystä imetyksen toteutumiseen ja imetyspäätöstä tehdessä (Radzynski&Callister 2016;Alyousefi 2021), sen sijaan Qatarissa ja Libanonissa tehdyssä tutkimuksessa tieto imetyksestä ei vaikuttanut imetyksen toteutumiseen (Naja ym 2022). Tästä aineistosta nousi esiin, että tiedolla tai sen puutteella ei juurikaan ole merkitystä imetyksen onnistumisen kannalta, mutta sen sijaan äidin aiemmat imetyskokemukset, kuten oman lapsen imetys tai äidin itsensä imetys vauvana vaikuttavat jopa kymmenkertaisesti imetyksen aloittamiseen. Tämä liittyi siihen, että tärkeämpää kuin tieto imetyksestä, on se että imetys on sosiaalisesti normalisoitunut ja asenteet ovat myönteisemmät imetystä kohtaan ja tukea on saatavilla. (Naja ym. 2022).

5.2 Puolison ja läheisten asennoituminen ja tuki

Puolison imetysasenne on yhteydessä imetyksen toteutumiseen. Wang, Guendelman, Harley& Eskenanzi (2018) tutkimuksessaan isän osallisuudesta imetyspäätöksessä tuovat esille, että äidin käsitys isän myönteisestä imetysasenteesta vaikuttaa imetykseen, tehden täysimetystä huomattavasti todennäköisempää. Tilanteessa, jossa isä kannattaa korvikemaidon käyttöä imetyksen sijaan, on imetys huomattavasti epätodennäköisempää. Mikäli äiti itse ei olisi täysimetystä suunnitellut, on täysimetys silti todennäköisempää, jos vain isä suosii imetystä ruokintavaihtoehtoista. Kun molemmat vanhemmat suhtautuvat täysimetukseen myönteisesti, tulee täysimetys onnistumaan todennäköisimmin ja imetyksen kesto on pidempi. Imetys lopetetaan kesken harvemmin jos isä on täysimetyksen kannalla.

Tilanteessa, jossa molemmat vanhemmat suosivat täysimetystä, imetyksen lopettaminen on epätodennäköisintä.

Puolison tuki ja rooli imetyspäätöksessä. Äidit kokevat isän myönteisen asenteen imetystä kohtaan olevan erittäin tärkeä äidin imetyspäätökselle. Toisaalta myös se, että isällä ei ole mielipidettä imetyksestä, on osalle äideistä tärkeää imetyspäätöksen kannalta. (Wang ym. 2018.) Lee&Brann (2015) tutkimuksessaan kulttuuristen uskomusten roolista lapsenhoitokäytänteisiin, selviää, että äideille puolison imetystuki on tärkein tuki imetyksen onnistumiselle. Äidit kokevat, että puolison tuki on välttämätöntä imetyksen onnistumiselle. Puolison läsnäolo ja konkreettinen tuki poistaa äideiltä stressiä, mikä koetaan välttämättömäksi avuksi, sillä äidit kokevat, että imetys ei onnistu, jos on stressaantunut. Äidin käsitys isän suosimasta vauvan ruokintatavasta vaikuttaa vauvan ruokintatapaan, imetyspäätökseen ja imetyksen kestoon ja tästä syystä isät tulee saada mukaan imetyspäätöksentekoon, jotta onnistuminen imetyksessä voidaan saavuttaa (Wang ym. 2018).

Isovanhempien tuki tai tuen puute. Useissa tutkimuksissa selviää, että perheen negatiivinen imetysasenne vaikuttaa imetyksen onnistumiseen myönteisesti tai vaihtoehtoisesti varjostaa imetystä. (Radzynski& Callister 2016; Alyousefi 2021). Isovanhempien mielipiteet vaikuttavat imetykseen toteutumiseen ja äidin äidin ajatus korvikkeesta imetystä parempana vaihtoehtona vaikuttaa imetyksen kestoon negatiivisesti (Wang ym. 2018). Aineistosta nousi esille, että isovanhempien tuki koettiin usein välttämättömänä imetyksen onnistumiselle, sillä isovanhempien näkemyksiä arvostetaan tutkimuksessa kuvatussa kiinalaisessa kulttuurissa. Isovanhemmat saattavat lannistaa imettävää äitiä, sillä isovanhemmat saattavat nähdä imetyksen turhan haastavana, etenkin siinä vaiheessa kun äiti on palaamassa työelämään. Äidit kokevat, että isovanhempien tuki auttaisi imetyksen onnistumisessa. (Lee& Brann 2015.)

Sosiaalinen hyväksyntä on merkittävä tekijä. Alyousefi (2021) artikkelista nousee esille, että tunne sosiaalisesta hyväksynnästä liittyy vahvasti imetyksen toteutumiseen. Imetyksen toteutuminen ensimmäisen kuuden kuukauden aikana on yhteydessä siihen tunteeko äiti imetyksen sukulaisten ja ystävien läsnäollessa miellyttäväksi. Myös tutkimuksessa Kiinalaisten äitien julki-imetyksestä tulee esille, että äidit kokevat, että sosiaalinen hyväksyntä on tarpeen ja ystävällisille asenteille on tarvetta julki-imettäessä (Zhao,Ouyang & Redding 2018).

Tieto vaikuttaa tuen antamiseen. Äidit kokevat etteivät isovanhemmat ole tietoisia imetyksen eduista. Isovanhemmille annettu tieto tai koulutus imetyksestä ja sen hyödyistä voisi auttaa äitejä saamaan heiltä imetystukea. Isovanhemmat usein tukevat imetystä silloin, kun he ovat nähneet tai kokeneet imetyksen hyödyt. (Lee&Brann 2015.) Useissa tämän kirjallisuuskatsauksen tutkimuksissa tuli ilmi, että mikäli imetystietoa olisi saatavilla myös

isovanhemmille, sekä isälle, voisivat äidit todennäköisemmin saada tukea läheisiltään imetykseen (Lee & Brann 2015; Radzynski & Callister 2016; Wang ym. 2018).

5.3 Kulttuuriset tekijät

Julki-imetykseen liittyvä häpeä ja sosiaalisen hyväksynnän merkitys. Saudi-Arabiassa imetykseen vaikuttavista tekijöistä tehdyssä poikittaistutkimuksessa selviää, että julki-imetykseen liittyvä häpeä vaikuttaa imetyksen onnistumiseen. Sosiaalisen hyväksynnän puute saattaa olla esteenä imetykselle ja äidin kokemus imetyksestä sosiaalisissa tilanteissa vaikuttaa imetyspäätökseen. (Alyousefi 2021.) Myös tutkimuksessa Kiinalaisten äitien julki-imetyksestä tulee esille, että äidit toivovat sosiaalista hyväksyntää julki-imettäessä (Zhao ym. 2018). Saudi-Arabiassa julkinen imetys koetaan vaikeana, sillä naiset kokevat, ettei imetykselle sopivia tiloja ole ja imetykseen muiden nähden liittyy häpeän tunteita. Sopivien imetyspaikkojen puuttuminen johtaa jopa imetyksen loppumiseen. (Alyousefi 2021.) Julki-imetykseen liittyy Saudi-Arabian lisäksi myös Kiinassa epäkäytännöllisyyttä ja häpeän tunteita, jotka saattavat olla yksi syy siihen, että imetys on vähäistä ja imetyksen kesto on lyhyt Kiinassa (Zhao ym. 2018). Qatarissa ja Libanonissa tehdyssä tutkimuksessa suurin osa äideistä koki julki-imetyksen epäsopivana ja kannatti korvikemaitoa imetyksen sijaan (Naja 2022). Julki-imetykseen liittyvät tunteet vaikuttavat imetys- tai korvikepäätökseen tai jopa imetyksen lopettamisapäätökseen. Vaikka naiset itse pitäisivät imetystä julkisesti luonnollisena, he saattavat silti itse pelätä imettää julkisesti tai miettiä kuinka muut siihen suhtautuvat. Myönteiset kokemukset julki-imetyksestä liittyvät täysimetykseen, sekä pidempään imetykseen. (Zhao ym. 2018.) Äitien palatessa työelämään, vaikuttaa työpaikalla toisten suhtautuminen imetykseen, sillä mikäli työpaikalla suhtaudutaan imetykseen epäasiallisesti, se voi johtaa päätökseen olla imettämättä (Radzynski&Callister 2016).

Perinteisen kulttuurin vaikutus. Aineistosta nousi esille miten äidit voivat kokea perinteisen kulttuurin vaikutuksen imetykseen kiinalaisessa kulttuurissa. Äidit aistivat ympäröivän perinteisen kulttuurin ja he saattavat välttää julki-imetystä niin pitkään kuin mahdollista, peläten toisten ihmisten reaktioita. Osa äideistä ei halua tai kehtaa sosiaalisten normien ja vanhoillisen kulttuurin vuoksi imettää lapsiaan julkisesti. Äidit toivovat hyväksyntää, tukea ja tiloja imetykselle. (Zhao ym. 2018.)

Terveysthuollon henkilöstön asenteet ja tuki. Qatarista ja Libanonissa tehdyssä tutkimuksessa tuli esille, että Qatarissa aloitetaan imetys useammin kuin Libanonissa ja syynä saattaa olla Qatarissa sairaalassa imetykseen saatava tuki (Naja 2022). Sairaalan henkilökunnan asenteet imetystä kohtaan vaikuttavat imetyksen jatkumiseen. Äidit arvostavat ja luottavat henkilökunnan mielipiteeseen imetyspäätöstä tehdessään. Terveysthuollon henkilökunnan positiiviset asenteet vaikuttavat äitien imetykseen

myönteisesti, ja toisaalta henkilökunnan neutraali imetysasenne ennakoi aikaista imetyksen lopetusta. (Radzynski&Callister 2016.) Imetyksen onnistumisen kannalta tärkeää on, että saatavilla on imetyksen ammattilaisia, joilta voi saada apua (Alyousefi 2021).

6 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä ymmärrystä imetysasenteiden ja imetyksen onnistumisen mahdollisista yhteyksistä. Aihetta tarkasteltiin äidin ja hänen läheistensä, kuten puolison ja perheen imetysasenteiden osalta, sekä kulttuurin tuomien asenteiden osalta. Imetyksen onnistumista tarkasteltiin imetyssuositusten näkökulmasta eli miten imetys toteutuu suositusten mukaan tai toteutuuko se ylipäättään. Imetyksen onnistuminen oli tarkastelun kohteena myös äidin imetystoiveiden ja imetyspäätöksen näkökulmasta.

Tutkimuskysymyksenä oli millaiset asenteelliset tekijät ovat yhteydessä imetyksen onnistumiseen. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja sisältö analysoitiin induktiivisen sisällönanalyysin keinoin. Sopivia artikkeleita valikoitui mukaan lopulta kuusi kappaletta ja ne löytyivät tietokannoista PubMed ja ProQuest.

Kirjallisuuskatsauksen tuloksista tuli ilmi, että tieto imetyksestä, sen eduista ja toteutuksesta on tärkeä tekijä äitien tehdessä imetyspäätöstä, joka vaikuttaa imetyksen onnistumiseen ja toteutumiseen sekä imetysasenteisiin (Radzynski & Callister 2016). Toisaalta tuli myös esille, että aiempi kokemus imetyksestä oli tärkeämpi tekijä, kuin tieto. Tämä liittyy siihen, että tärkeämpää kuin tieto imetyksestä, on se että imetys on sosiaalisesti normalisoitunut ja asenteet ovat myönteisemmät imetystä kohtaan. Äidin raskauden aikainen positiivinen imetysasenne ja päätös imettää ennustavat imetyksen onnistumista syntymän jälkeisinä kuukausina. (Naja ym 2022.) Puolison tuki, näkemys ja myönteinen asenne imetystä kohtaan on korvaamaton imetyksen onnistumiselle ja kestolle (Wang ym.2018 ; Lee&Brann 2015). Aineistosta tuli esille kuinka suuri rooli sosiaalisella hyväksynnällä ja läheisten tuella ja asenteilla on imetyksen onnistumisen kannalta (Alyousefi 2021; Lee&Brann 2015; Wang ym.2018).

Kirjallisuuskatsauksen perusteella voidaan olettaa, että asiallisen tiedon antaminen imetyksestä ja äidin sekä hänen puolisonsa tukeminen raskausaikana imetykseen liittyvissä keskusteluissa on tärkeää, jotta perheellä olisi tarvittavasti tietoa tehdä imetyspäätös raskausaikana. Imetyksen parissa tehtävässä työssä voidaan huomioida myönteisen imetysasenteen merkitys ja pyrkiä luomaan myönteistä ilmapiiriä imetyksen ympärille raskaudenaikaisilla keskusteluilla. Koska puolison näkemys imetyksen tärkeydestä vaikuttaa imetyksen keston ja onnistumiseen (Wang ym.2018), puolison osallisuuden huomioiminen imetysasioissa voidaan nähdä onnistuneen imetyksen näkökulmasta tärkeänä. Myös isovanhempien rooli on tärkeä imetyksen onnistumisessa (Lee & Brann 2015). Suomessa

isovanhemmat saattavat olla hieman pienemmässä roolissa kuin kirjallisuuskatsauksen tutkimusten kulttuureissa, mutta myös isovanhempien rooli, osallistaminen ja heiltä saatu tuki on tärkeä huomioida. Vaikka aineistossa oli kuvattu länsimaisen kulttuurin lisäksi Kiinalaista kulttuuria ja Lähi-itää, voisi olettaa, että sama esiin tullut sosiaalisen hyväksynnän ja läheisten imetysasenteiden rooli on myös Suomessa merkittävä tekijä imetyksen onnistumiselle. Myös yhteiskunnan asenne imetystä kohtaan ja imetyksen normalisoinnin tärkeys tulee esille tuloksista.

Sen tiedon valossa, että imetys vaatii lapsentahtista imetystä, etenkin imetyksen alkuaikoina, jotta maidontuotanto käynnistyy ja pysyy yllä (Tiitinen 2022, a), vaikuttaa kulttuurin imetysasenteet imetykseen ja maidon riittävyteen negatiivisesti, jos äidit välttelevät imetystä sosiaalisen hyväksynnän puutteen vuoksi, kuten Alyousefin (2021) tutkimuksesta tuli esille.

Työelämäkumppanin palautteesta tuli esille, että kirjallisuuskatsausten tulosten esittäminen sai koulutustilaisuuteen osallistujilta ainoastaan myönteistä palautetta ja kolme neljästä arvioi esityksen erittäin kiinnostavaksi. Työelämäkumppanin mielestä aiheena imetysasenteiden vaikutus imetyksen toteutumiseen toi tärkeää näkökulmaa imetyksen vertaistukemiseen.

6.1 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuskysymykseen vastaavaa aineistoa löytyi vain vähän englanninkielisenä. Imetykseen vaikuttavia muita tekijöitä käsiteltiin monissa artikkeleissa, mutta imetykseen liittyvät asenteet olivat harvemmin tutkimuksen kohteena. Suomenkielisiä alle 10 vuotta vanhoja artikkeleita ei aiheesta löytynyt. Kirjallisuuskatsaus osoitti, että tarvitaan suomalaista tutkimusaineistoa, joka käsittelee juuri imetysasenteiden yhteyttä imetyksen onnistumiseen suomalaisessa kulttuurissa.

6.2 Luotettavuus ja eettisyys

Kirjallisuuskatsauksessa eettinen arvio kohdistuu aineiston luotettavuuteen, eli siihen onko aineiston valinta tehty huolellisesti ja raportoitu rehellisesti. Myös tutkimuskysymyksen muotoiluun voidaan kiinnittää huomio. Valitun kirjallisuuden tulee olla luotettavaa ja prosessin johdonmukainen ja läpinäkyvä. (Kangasniemi ym. 2013.) Tutkimuskysymys pyrittiin pitämään koko opinnäytetyöprosessin ajan mielessä. Aineisto valittiin ja pelkistettiin siten, että tulokset vastaavat tutkimuskysymykseen. Tutkimuskysymystä muokattiin vielä prosessin

loppuvaiheessa hieman, jotta kirjallisuuskatsauksesta esiin tullut tieto vastaa paremmin siihen.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisiä suosituksia, sekä hyvän tieteelliseen käytännön ohjeita noudatettiin tätä kirjallisuuskatsausta tehdessä. Työelämäkumppanin löytyessä heidän kanssaan tehtiin sopimus opinnäytetyöstä. Tutkimusluvan ja eettisen tutkimusluvan tarve selvitettiin, vaikka sille ei ollut tarvetta kirjallisuuskatsausta tehdessä. Aiheeseen ja prosessiin tutustuttiin huolella ja esteellisyys selvitettiin. (Arene ry 6, 14; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuus perustuu aineiston hankintaan ja analyysiin. Aineiston tulee olla luotettavista lähteistä etsitty ja alkuperäistutkimusten laatu sekä sopivuus tulee arvioida. Aineiston haun suunnittelu ja toteutus sekä mukaan valikoituneen aineiston, sekä ulossulku- ja sisäänottokriteerin määrittely ovat osa luotettavuutta. Lopuksi myös toteutetun kirjallisuuskatsauksen laatu tulee arvioida. (Vilkkä 2023, 92-93, 100-101.) Tässä kirjallisuuskatsauksessa käytettiin apuna kirjaston informaattikkoa tuomaan luotettavuutta tutkimuksien hakumenetelmiin. Aineiston valinnassa noudatettiin suunniteltuja ulossulku- ja sisäänottokriteereitä. Yhtenä aineiston valinnan ulossulkukriteerinä oli maksuttomuus ja haussa käytettiin full text tai free full text hakua, joka on saattanut rajata ulos kirjallisuuskatsauksen kannalta oleellisia tutkimuksia ja voi vaikuttaa kirjallisuuskatsauksen luotettavuuteen negatiivisesti. Aineiston haku ja valinta tehtiin luotettavista tietokannoista suunnitelman mukaan. Tähän kirjallisuuskatsaukseen mukaan valikoidut tutkimukset, niiden aihe, menetelmät ja johtopäätökset taulukoitiin tarkasti. Vertaisarvioidun aineiston käyttäminen kirjallisuuskatsauksessa lisää tutkimuksen luotettavuutta ja on siksi tärkeää (Stolt ym. 2015, 28). Vain vertaisarvioidut enintään 10 vuotta vanhat tutkimukset hyväksyttiin tähän kirjallisuuskatsaukseen. Teoreettista viitekehystä luotaessa käytettiin joiltain osin myös hieman vanhempaa kirjallisuutta sellaisten imetykseen liittyvien aiheiden osalta, joiden tunnistettiin olevan edelleen ajankohtaista.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereinä voidaan pitää uskottavuutta, refleksiivisyyttä, vahvistettavuutta ja siirrettävyyttä. Vahvistettavuudella voidaan tarkoittaa sitä, että koko tutkimusprosessi on mahdollista seurata, sillä se on tarkasti kirjattu, kuten tässä kirjallisuuskatsauksessa toimitettiin. Uskottavuudella voidaan tarkoittaa asian tutkimista monesta eri näkökulmasta ja riittävää perehtymistä aiheeseen. Siirrettävyydellä tarkoitetaan, että tutkimus voitaisiin tarvittaessa siirtää toiseen ympäristöön. (Kylmä & Juvakka 2007, 128-129.) Tulosten siirrettävyys ja uskottavuus toteutuvat tässä kirjallisuuskatsauksessa, sillä kirjallisuuskatsaukseen valikoidun aineiston tuloksien samankaltaisuus esimerkiksi puolison imetysasenteen ja tuen osalta tukee sitä, että aineisto on luotettavaa ja monipuolista. Joitakin eroja aineiston välillä esiintyi, esimerkiksi liittyen tiedon vaikutukseen imetyksen toteutumisessa. Luotettavuutta lisää se, että aineiston artikkelit olivat eri paikoissa tehtyjä;

kolme sijoittui Yhdysvaltoihin ja loput Kiinaan, Qatariin ja Libanoniin, sekä Saudi-Arabiaan. Tämä tuo kulttuuristen imetysasenteiden kannalta luotettavuutta tulosten ollessa pääosin melko samankaltaisia.

Luotettavuuskriteereiden reflektiivisyydellä tarkoitetaan, että tutkija ymmärtää omat lähtökohtansa ja vaikutuksensa tutkimukseen (Kylmä & Juvakka 2007, 128-129).

Opinnäytetyössä oli vain yksi tekijä, joka mahdollisti opinnäytetyön etenemisaikataulun hyvin joustavaksi. Tämä kuitenkin vähentää kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta. Mikäli opinnäytetyö olisi tehty parin kanssa, olisi luotettavuutta lisännyt keskustelu prosessin aikana kuinka eteneminen tapahtuu, mitkä artikkelit ovat sopivimmat tai kuinka aineistoa tulkitaan. Etenkin tulosten kirjoittamisvaiheesta tästä olisi ollut hyötyä. Tämän opinnäytetyön aihe nousi opinnäytetyöntekijän omasta kiinnostuksesta, eikä työelämän tarpeista.

Työelämäkumppani löytyi vasta prosessin aikana. Alkuperäistä tavoitetta muokattiin työelämäkumppanille sopivammaksi prosessin loppuvaiheessa. Käsitteinä imetyksen onnistuminen ja asenne ovat haastavia, sillä ne ovat laajoja ja monitulkintaisia. Näitä käsitteitä kuitenkin pyrittiin avaamaan teoreettisessa viitekehityksessä mahdollisimman selkeästi. Aineiston ollessa täysin englanninkielistä on myös mahdollista, että luotettavuutta vähentää mahdolliset käännösvirheet.

7 Lähteet

Painetut

- Aittokoski, M., Huitti-Malka, R., Salokoski, M. 2009. Imetyksen aika: uusi suomalainen imetyskirja. Avain. Helsinki.
- Deufel, M. & Montonen, E. 2010. Onnistunut imetys. Duodecim. Helsinki.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima oy. Helsinki.
- Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. 2015. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turun yliopisto. Juvenes Print. Turku.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos. Tammi
- Vilka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Arthouse Helsinki.

Sähköiset

- Alyousefi, N. 2021. Determinants of Successful Exclusive Breastfeeding for Saudi Mothers: Social Acceptance Is a Unique Predictor. Viitattu 1.10.2023. <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/10/5172>
- Arene ry. 2023. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 11.9.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Duodecim terveyskirjasto 2020. Elimistön palautuminen raskaudesta ja synnytyksestä. Viitattu 29.6.2023. <https://www.terveyskirjasto.fi/odk00091>
- Finlex 2007. Kauppa- ja teollisuusministeriön asetusäidinmaitokorvikkeesta ja vieroitusvalmisteesta. Viitattu 19.8.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20071216#Pdm45843168500688>

-Hakulinen, T., Otronen, K. & Kuronen, M. 2017. THL. Juvenes Print- Suomen yliopistopaino oy. Helsinki. Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma vuosille 2018-2022. Viitattu 10.04. 2023.

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135535/Ohjaus%20242017%20netti%2020.3.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

-Hamze, L., Carrick-Sen, D., Zhang, Z., Liu, Y. & Mao, J. 2018. Maternal attitude towards breastfeeding: a concept analysis. British journal midwifery. Viitattu 20.8.2023

<https://www.britishjournalofmidwifery.com/content/research/maternal-attitude-towards-breastfeeding-a-concept-analysis/>

-Hannula, L., Ikonen, R., Kaunonen, M. & Kolanen, H. 2020.

Hotus hoitosuositus. Raskaana olevan sekä imeväisikäisen lapsen

äidin sekä perheen imetysohjaus. Viitattu 8.6.2023 [https://www.hotus.fi/wp-](https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2020/09/hoitosuositus.pdf)

[content/uploads/2020/09/hoitosuositus.pdf](https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2020/09/hoitosuositus.pdf)

-Ikonen, R., Parisod, H., Tuomikoski, A., Siltanen, H., Hakulinen, T. & Holopainen, A. 2019.

Vauvamyönteisyysohjelma käyttöön. Käsikirja yhtenäisten näyttöön perustuvien käytäntöjen

kehittämiseen. Viitattu 9.6.2023 [https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2019/10/netti-](https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2019/10/netti-vauvamyonteisyys-kasikirja.pdf)

[vauvamyonteisyys-kasikirja.pdf](https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2019/10/netti-vauvamyonteisyys-kasikirja.pdf)

-Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S-M., Pietilä, A-M., Jääskeläinen, P. & Liikanen, E.

2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsennettyyn tietoon.

Hoitotiede 2013, 25(4), 291-301. Viitattu 20.5.2023

<https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128286/77409>

-Kaunisto, T., Ojala, R. & Tammela, T. 2021. Täysimetyksen onnistumista synnytys sairaalassa

ennustavat tekijät. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. Viitattu 23.8.2023.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo16103>

-Lee, A. & Brann, L. 2015. Influence of Cultural Beliefs on Infant Feeding, Postpartum and

Childcare Practices among Chinese-American Mothers in New York City. Journal of Community

Health; New York Vol. 40, Iss. 3. Viitattu 2.10.2023.

<https://www.proquest.com/docview/1679778915/C7BF5F699174BECPO/23?accountid=12003>

-Lääkärilehti. 2018. Tiede. Lehti 21. Viitattu 7.6.2023.

<https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/katsausartikkeli/mita-vauva-haluaa-varhaisen-vuorovaikutuksen-tukeminen-neuvolassa/?public=651c21f2876587a7b15d1deb4b0bdc52>

-Mikkola, K. 2017. Imetyksen terveystvaikutukset äidille. Teoksessa Hakulinen, T., Otronen, K. & Kuronen, M. THL. Juvenes Print- Suomen yliopistopaina oy. Helsinki. Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma vuosille 2018-2022. Viitattu 29.6.2023

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135535/Ohjaus%20242017%20netti%2020.3.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, DG., The PRISMA Group 2009. Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses. Viitattu 30.11. 2023.

https://www.researchgate.net/figure/The-PRISMA-flow-diagram-From-Moher-D-Liberati-A-Tetzlaff-J-Altman-DG-The-PRISMA_fig1_315523086

-Myllymaa, K., Ikonen, R., Aho A-L. & Kaunonen, M. 2017. Hoitotiede. Äitien kokemuksia keskosvauvan imetyksestä sairaalassa ja kotiutumisen jälkeen. Viitattu 30.6.2023.

<https://www.proquest.com/docview/1987683513/2798773213C4251PQ/1?accountid=12003>

-Naja, F., Chatila, A., Ayoub, J., Abbas, N., Mahmoud, A., MINA collaborators, Abdulmalik M.A. & Nasreddine, L. 2022. Prenatal breastfeeding knowledge, attitude and intention, and their associations with feeding practices during the first six months of life: a cohort study in Lebanon and Qatar. International Breastfeeding Journal vol 17, Article number: 15. Viitattu 1.11.2023.

<https://internationalbreastfeedingjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13006-022-00456-x>

-Radzynski, S. & Callister, L. 2016. Mother's Beliefs, Attitudes, and Decision Making Related to Infant Feeding Choices. The Journal of Perinatal Education; New York Vol. 25, Iss. 1. Viitattu 2.11.2023.

<https://www.proquest.com/docview/1805376022?accountid=12003&parentSessionId=w9yar5n8fQqlXL14Sx4qUOjgm1%2F5D3qWvhavhDhK3S8%3D>

-THL 2021. Imetysohjaajakoulutus. Viitattu 15.04.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/vauvamyonteisyys/imetysohjaajakoulutus>

-THL 2022. Neuvoloiden vauva- ja perhemyönteisyysohjelma. Viitattu 29.03.2023.

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/vauvamyonteisyys/neuvoloiden-vauva-ja-perhemyonteisyysohjelma>

-Tiitinen, A. 2022a. Imetys. Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. Viitattu 01.04.2023.

<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01020>

-Tiitinen, A. 2022b. Imetysoongelmia. Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. Viitattu

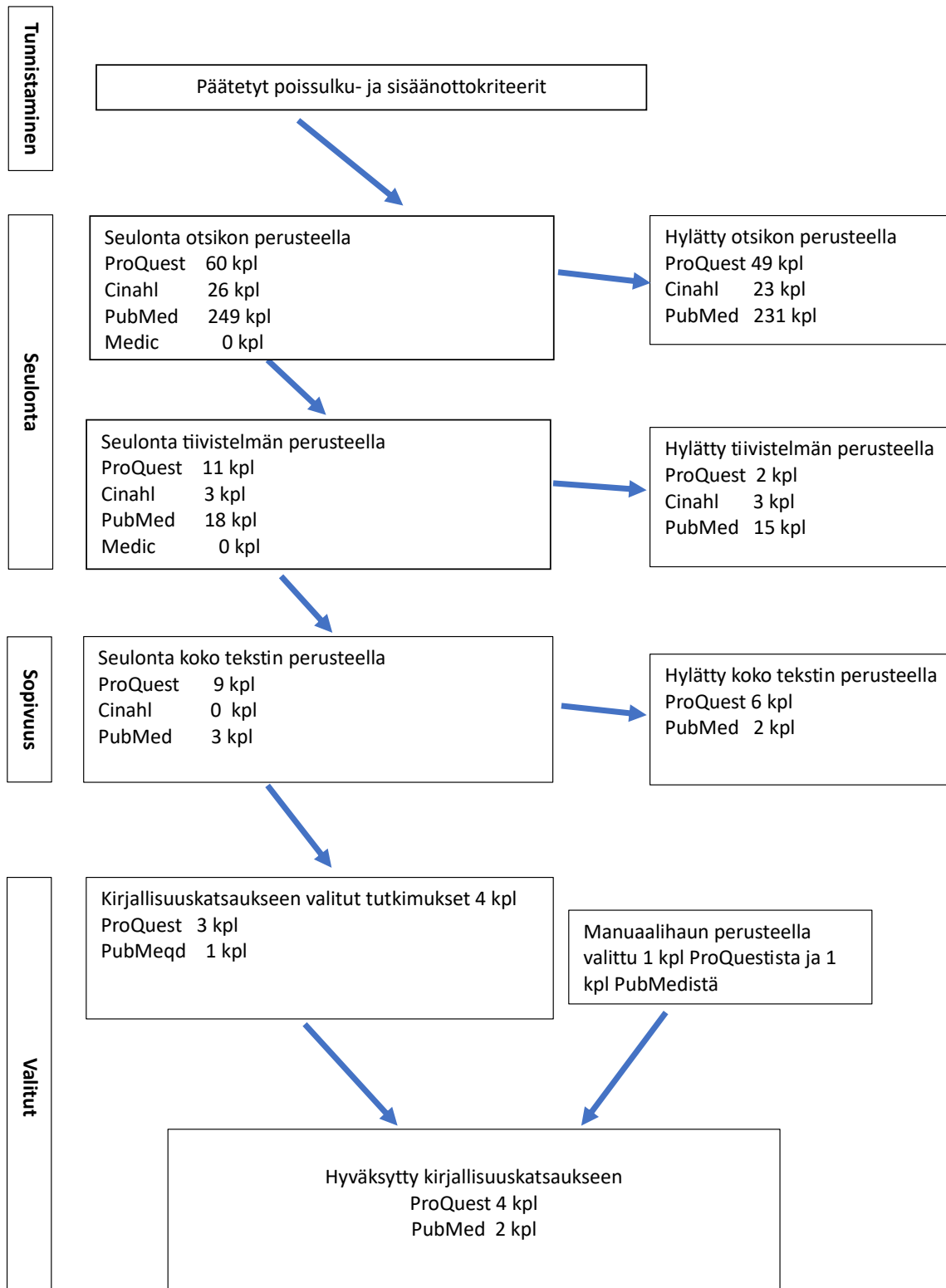
23.8.2023. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01021>

- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkasepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 11.9.2023
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Uusitalo, L., Nyberg, H., Pelkonen, M., Sarlio-Lähteenkorva, S., Hakulinen-Viitanen, T. & Virtanen, S. 2012. Imeväisikäisten ruokinta Suomessa vuonna 2010. Raportteja 8/2012. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 3.1.2024.
<https://www.julkari.fi/handle/10024/90855>
- Victora, CG., Bahl, R., Barros, AJ., Franca, GV., Horton, S., Krasevec, J., Murch, S., Sankar MJ., Walker, & Rollins, NC. 2016. Lancet Breastfeeding series group. Breastfeeding in the 21st century; epidemiology, mechanism and lifelong effect. Lancet. Viitattu 30.6.2023
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26869575/>
- Wang, S., Guendelman, S., Harley, K. & Eskenazi, B. 2018. When Fathers are Perceived to Share in the Maternal Decision to Breastfeed: Outcomes from the Infant Feeding Practices Study II. Maternal and Child Health Journal; New York Vol. 22, Iss. 11. Viitattu 3.11.2023.
<https://www.proquest.com/docview/2062043473/C7BF5F699174BEC PQ/12?accountid=12003>
- Whipps, MDM., Yoshikawa, H., Demirci, JR. & Hill, J. 2022. "Painful, yet Beautiful, Moments": Pathways Through Infant Feeding and Dynamic Conceptions of Breastfeeding Success. *Qualitative Health Research*. 2022;32(1):31-47. Viitattu 30.6.2023.
[10.1177/10497323211032158](https://doi.org/10.1177/10497323211032158)
- WHO 2018. Breastfeeding. Viitattu 02.04.2023. <https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/breastfeeding>
- Zhao, Y., Yan- Qiong, O. & Redding, S. 2018. Chinese women's experiences, emotions and expectations of breast-feeding in public: a qualitative study. *Public Health Nutrition*; Cambridge Vol. 21, Iss. 8. Viitattu 3.11.2023.
<https://www.proquest.com/docview/2037397204/C7BF5F699174BEC PQ/25?accountid=12003>

8 Liitteet

8.1 Kaaviot

Kaavio 1. Prisma Flow kaavio aineiston valinnasta (mukaillen Moher ym. 2009).

8.2 Taulukot

Taulukko 1: Aineiston hakusanat, hakutietokannat ja tulokset

Taulukko 3. Kirjallisuuskatsaukseen valikoituneet tutkimukset ja niiden aihe, menetelmät ja johtopäätökset.

Taulukko 4. Aineiston klusterointi

Taulukko 5. Esimerkki analyysin etenemisestä artikkelien tuloksista yläluokiksi

Taulukko 1. Aineiston hakusanat, hakutietokannat ja tulokset.

Tietokanta	Hakusanat	Kriteerit	Hakutulokset	Valintaperusteet		
				Otsikko	Tiivistelmä	Koko teksti
ProQuest	imety* AND asen* AND onnist*	Peer reviewed Last 10 years Full text	4	0	0	0
ProQuest	abstract(breastfeeding OR breast-feeding OR infant feeding OR lactation OR lactating) AND abstract(attitudes OR perceptions OR opinions OR thoughts OR feelings OR beliefs) AND abstract(success)	Peer reviewed Last 10 years Abstract English/Finnish	56	11	9	3
ProQuest manuaalihaku				1	1	1
Cinahl	((breastfeeding or breast-feeding or infant feeding or lactation or lactating) AND (attitudes or perceptions or opinions or thoughts or feelings or beliefs)) AND (success)	Peer reviewed Last 10 years Research article Full text English	26	3	0	0
PubMed	((breastfeeding or breast-feeding or infant feeding or lactation or lactating) AND (attitudes or perceptions or opinions or thoughts or feelings or beliefs)) AND (success)	Last 10 years Free full text English/Finnish	249	18	3	1
PubMed manuaalihaku	Otsikolla PubMedistä, aukesi International breastfeeding journalissa luettavaksi kokonaan			1	1	1
Medic	imety* AND asen* AND onnist*	2013-2023 Suomi/Englanti Asiasanojen synonyymit käytössä	0	0	0	0

Taulukko 3. Kirjallisuuskatsaukseen valikoituneet artikkelit ja niiden aihe, menetelmät ja johtopäätökset.

Kirjoittajat ja julkaisuvuosi	Tutkimusaihe	Menetelmä	Keskeiset tulokset
Alyousefi, N. 2021. Saudi-Arabia.	Saudi- Arabiassa täysimetyks on vähäistä. Tutkimuksen tarkoituksena selvittää Saudi äitien täysimetystä määrittäviä tekijöitä.	Saudi-Arabiassa tehty poikittaisutkimus. Toteutettu perhekliniikoilla.	- Sosiaalinen hyväksyntä on ainutlaatuinen tekijä imetyksen onnistumisen kannalta.
Lee, A & Brann, L. 2015. Yhdysvallat.	Tutkimuksen tarkoitus selvittää vanhempien ja kulttuuristen uskomusten roolia synnytyksen jälkeen, imetyksen ja lastenhoidon käytännöissä Yhdysvalloissa asuvilla kiinalaistaisilla naisilla.	Laadullinen tutkimus, puolistrukturoidut haastattelut vuosina 2012-2013.	- Etenkin puolison, mutta myös vanhempien tuki välttämätön imetyksen onnistumiseen - Perinteiset käytännöt saattoivat viivästyttää maidonnoeutua - Äidit olivat perinteisen kulttuurin ja sosiaalisten odotusten välissä - Synnyttäneen äidin vanhempien imetyksoulutus/tietoisuus voisi auttaa heitä tukemaan imetystä
Naja, F., Chatila, A., Ayoub, J., Abbas, N., Mahmood, A., MINA collaborators, Abdulmalik M.A., Nasreddine, L. 2022. Qatar ja Libanon.	Tarkoitus tutkia raskaajan imetystietoa, -asennetta, altistumista ja imetyaikomusta suhteessa imetyksen toteutumiseen ensimmäisen ökk aikana.	Kolmi vuotinen määrällinen pitkäaikaistutkimus, kohorttitutkimus Qatarissa ja Libanonissa.	- Tutkimuksesta selviää, että positiivinen asenne, tieto ja päätös imetyksestä jo raskaana aikana ennakoivat imetystä. Siksi tietoa tulisi saada raskaana aikana imetyksestä ja ilmapiiriin tulisi olla tukeva ja imetyksenyönteinen.
Radzysiminski, S. & Callister, L. 2016. Yhdysvallat.	Tutkimus äidin imetyspäätökseen tai korvikemaitopäätökseen vaikuttavista asenteista ja uskomuksista.	Laadullinen kuvaileva tutkimus	- Neljä kategoriala liittyi päätökseen; tieto imetyksen hyödyistä vauvalle, äidille, tieto vauvan ruokinnasta ja henk.koht ja ammatillinen tuki. - Tiedonpuute imetyksen terveysvaikutuksista vaikutti äitien valintaan olla imettämättä ja imettävillä äideillä juuri tieto oli syy imettää. - Päätöstä imetyksestä selitettiin vauvakeskeisesti ja päätöstä olla imettämättä äitikeskeisesti
Wang, S., Guendelman, S., Harley, K., Eskenazi, B. 2018. Yhdysvallat.	Tutkimus molempien vanhempien imetystoiveiden vaikutuksesta lapsen imetykseen toteutumiseen ja kestoan.	Pitkäaikaistutkimus, jonka data analysoitu.	- Äidit, jotka ajattelivat isän kannattavan täysimetystä aloittivat imetyksen todennäköisemmin, sekä harvemmin lopettivat imetyksen. - Riski imetyksen lopetuksesta pysyi matalimpana kun molemmat vanhemmat kannattivat imetystä. - Isät tulee saada mukaan imetyspäätöksentekoon ja koulutukseen, jotta onnistuminen imetyksessä voidaan saavuttaa.
Zhao, Y., Yan-Qiong, O. and Redding, S. 2018. Kiina.	Tarkoitus selvittää kiinalaisten äitien tunteita, kokemuksia ja odotuksia imetyksestä julkisesti.	Tutkiva laadullinen tutkimus	- Kokemus julki-imetyksestä liittyy lapsen tarpeisiin, omiin tunteisiin ja yhteiskunnan reaktioihin. - Nolostuminen ja epäkäytännöllisyys liittyy julki imetykseen. - Imetystietoisuutta lisäävää koulutusta tulisi lisätä, jotta perinteiset ajatukset voitaisiin vaihtaa ja tukea imetystä.

Taulukko 4. Aineiston klusterointi

Alaluokat	Yläluokat
Äidin imetyspäätös merkittävä vaikuttaja Imetyspäätökseen vaikuttaa tieto Äidin positiivinen imetysasenne	Äidin oma asennoituminen
Puolison imetysasenne yhteydessä imetyksen toteutumiseen Puolison tuki ja rooli imetyspäätöksessä Isovanhempien tuki tai tuen puute Sosiaalinen hyväksyntä merkittävä tekijä Tieto vaikuttaa tuen antamiseen	Puolison ja läheisten asennoituminen ja tuki
Julki-imetykseen liittyvä häpeä ja sosiaalisen hyväksynnän merkitys Perinteisen kulttuurin vaikutus Terveysthuollon henkilöstön asenteet ja tuki	Kulttuuriset tekijät

Taulukko 5. Esimerkki analyysin etenemisestä artikkelien alkuperäisilmaisista yläluokiksi

Esimerkki alkuperäisilmaisusta	Esimerkki alkuperäisilmaisun suomennoksesta ja pelkistyksestä	Alaluokka	Yläluokka
The study showed that both a positive attitude towards breastfeeding and strong intention to breastfeed were independent predictors of EBF at four months, as well as breastfeeding at four and six months, while breastfeeding knowledge was not associated with any of the breastfeeding outcomes.	Positiivinen imetysasenne on itsenäinen vaikuttaja täysimetyksen onnistumisen kannalta ensimmäisen puolen vuoden aikana Äidin vahva imetyspäätös on itsenäinen vaikuttaja imetyksen ensimmäisen puolen vuoden aikana. Tieto ei vaikuta imetyksen toteutumiseen tässä tutkimuksessa.	Äidin positiivinen imetysasenne Äidin imetyspäätös merkittävä vaikuttaja Imetyspäätökseen vaikuttaa tieto	Äidin oma asennoituminen
A notable findings supporting the important role of fathers' attitudes towards breastfeeding is that mothers who were not intending to engage in exclusive breastfeeding were more likely to initiate and sustain breastfeeding if they perceived the father to prefer exclusive breastfeeding. These findings suggest that mothers who internalize their partner's preference for breastfeeding may be more supported in their decision to breastfeed, highlighting the importance of including fathers in breastfeeding promotion efforts.	Isän imetysasenteella on tärkeä rooli imetyksessä. Isän myönteinen imetysasenne tekee täysimetyksestä todennäköisempää, vaikka äiti ei olisi täysimetystä suunnitellut. Isän myönteinen imetysasenne vaikuttaa siten, että äidit jatkavat imetystä todennäköisemmin. Äidit, joiden kumppanit kannattavat imetystä, ovat paremmin tuettuja imetyspäätöksessään. Isät tulee ottaa huomioon imetyksen edistämistoimissa.	Puolison imetysasenne yhteydessä imetyksen toteutumiseen Puolison tuki ja rooli imetyspäätöksessä	Puolison ja läheisten asennoituminen ja tuki